

onderzoeksopzet

onderwijshuisvesting

onderzoek naar het huisvestingsproces van scholen

juni 2019

Rekenkamer
ROTTERDAM

1 inleiding

1-1 aanleiding

Uit diverse onderzoeken blijkt dat schoolprestaties van leerlingen mede afhankelijk zijn van de kwaliteit en inrichting van de fysieke schoolomgeving.¹ Zowel schoolbesturen als gemeenten hebben hier een belangrijke rol in. Zo hebben gemeenten sinds 1997 een wettelijke zorgplicht ten aanzien van huisvesting van het primair en voortgezet (speciaal) onderwijs binnen hun gemeente. Dit betekent dat de gemeente onder andere zorg dient te dragen voor het bekostigen van nieuwe scholen, uitbreidingen en renovatie. Voor was de gemeente ook verantwoordelijk voor het (buiten)onderhoud van scholen. Hier heeft de rekenkamer onderzoek naar verricht. Dit onderzoek, 'Onderhoud in de steigers', is in oktober 2013 gepubliceerd.²

Op 18 december 2014 heeft de gemeenteraad ingestemd met het Integraal Huisvestingsplan (IHP) en daar toen voorlopig € 200 mln. beschikbaar gesteld (in de vorm van een krediet) als eerste investering in de onderwijshuisvesting. Dat het bouwen van een school een groot project is met vele risico's met grote financiële gevolgen wordt geïllustreerd door het nieuwbouwproject 'Open Venster'. In dit project heeft de gemeente besloten om de nieuwbouw in bouwfase toch te staken door onder andere vele gebreken in het ontwerp. De gemeente heeft dit bouwproject door een extern bureau laten evalueren, dit rapport is op 11 mei 2018 verschenen.³ De rekenkamer vraagt zich meerdere dingen af, zoals is de gemeente (inmiddels) in voldoende mate toegerust om de huisvestingsprojecten tot een goed einde te brengen, hoe verlopen de andere nieuwbouwprojecten en hoe is de samenwerking tussen schoolbesturen en de gemeente. Deze vragen vormen voor de rekenkamer aanleiding om onderzoek te doen naar het besluitvormings- en bouwproces van nieuwe scholen.

1-2 leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de context toegelicht. De afbakening, doel- en vraagstelling komen in hoofdstuk 3 aan bod. De onderzoeksaanpak en de normen staan in hoofdstuk 4 en de omgang met privacy wordt in hoofdstuk 5 vermeld. Tot slot staat in het laatste hoofdstuk vermeld wie het onderzoek gaan uitvoeren en wat de planning van het onderzoek is.

¹ Burger Advies EB Management, 'Rapportages kwantitatieve relaties PGL. Verkenning naar mogelijke kwantitatieve relaties tussen investeringen in de fysieke leefomgeving en schoolprestaties.' Leiden: Burger Advies, 2009; Gids, W. F. de, Oel, C. J. van, Phaff, J.C. & Kalkman, A, 'Het effect van ventilatie op de cognitieve prestaties van leerlingen op een basisschool.' Delft: TNO Bouw en Ondergrond, 2006; Meijer, A., Hasselaar, E. & Snepvangers, C.A.M. 'Literatuurstudie scholen en kindercentra. Binnenmilieu, gezondheid en leerprestaties. Eindrapport.' Delft: TU Delft, 2007.

² Rekenkamer Rotterdam, 'Onderhoud in de steigers', 9 oktober 2013.

³ Policy research corporation, 'Evaluatieonderzoek Het Open Venster', 11 mei 2018.

2 context

2-1 landelijk

Gemeenten hebben, zoals vermeld, sinds 1997 een zorgplicht voor onderwijshuisvesting binnen hun gemeente. Dit is vastgelegd in onderwijswetgeving (Wet op het primair onderwijs (WPO), Wet op het voortgezet onderwijs (WVO), Wet op de expertise centra (WEC)) en in de Verordening Onderwijshuisvesting Rotterdam.⁴

De zorgplicht van de gemeente houdt in dat zij zorg dient te dragen voor de voorzieningen in de huisvesting van scholen in het primair en voortgezet (speciaal) onderwijs op het grondgebied van de gemeente. De gemeente is verplicht om hiertoe een bekostingsplafond in te stellen waarmee redelijkerwijs kan worden voorzien in de huisvesting. De gemeente draagt de volgende verantwoordelijkheden:

- nieuwe scholen en uitbreidingen(en) bekostigen;
- ingebruikname van bestaande schoolgebouwen;
- huur tijdelijke huisvesting;
- herstel van constructiefouten;
- terrein en aanschaf eerste meubilair en leermiddelen.

De scholen zijn verantwoordelijk voor:

- realisatie van gebouwen;
- instandhouding gebouwen, inclusief binnen- en buiten onderhoud;
- schoonmaak gebouwen;
- aanpassingen aan gebouwen.⁵

Uitgangspunt in de onderwijswetgeving is dat het juridisch eigendom van een schoolgebouw na oplevering bij het schoolbestuur ligt.⁶ De gemeente blijft echter economisch eigenaar. Daardoor kunnen scholen niet geheel vrijelijk over het gebouw beschikken. De gemeente kan dan het gebouw namelijk op momenten dat het niet in gebruik is door de daar gevestigde school, verhuren voor andere vormen van educatie dan wel culturele, maatschappelijke of recreatieve doeleinden.⁷ Tot slot verkrijgt de gemeente wederom het eigendom over het pand op het moment dat het gebouw niet meer als school wordt gebruikt.⁸

2-2 beleid en aanpak gemeente

2-2-1 instrumenten

De gemeente heeft om aan haar wettelijke zorgplicht voor adequate onderwijshuisvesting een aantal kaderstellende instrumenten ter beschikking, namelijk:

- het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) voor de inhoudelijke kaders;

⁴ Het betreft artikel 91 WPO, artikel 76B WVO en artikel 89 WEC.

⁵ VNG, 'De lat omhoog, toekomstvisie onderwijshuisvesting', 10 september 2015.

⁶ Onder andere: Wet primair onderwijs, artikel 87 lid 2, 1 augustus 2018. Voor middelbare scholen en overige scholen zoals speciaal onderwijs staat dit dan wel in de WPO dan wel in de WEC.

⁷ Onder andere: Wet primair onderwijs, artikel 91 en 92, 1 augustus 2018. Voor middelbare scholen en overige scholen zoals speciaal onderwijs staat dit dan wel in de WPO dan wel in de WEC.

⁸ Onder andere: Wet primair onderwijs, artikel 94, 1 augustus 2018. Voor middelbare scholen en overige scholen zoals speciaal onderwijs staat dit dan wel in de WPO dan wel in de WEC.

- de concernbegroting voor de financiële kaders;
- de Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs Rotterdam (VVHOR) 2015 voor de procedurele kaders.⁹

Daarnaast zijn nog drie instrumenten belangrijk voor de uitvoering van het onderwijshuisvestingsbeleid, namelijk:

- de Leidraad Bouwprojecten Onderwijs;
- afwegingskader renovatie of (ver)nieuwbouw;
- De Rotterdamse Standaard voor Projectmatig Werken (RSPW).

Hieronder licht de rekenkamer de instrumenten toe (de financiële kaders worden onder paragraaf 2-4 toegelicht).

2-2-2 het integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2015-2019

De gemeente heeft in 2014 een integraal huisvestingsplan opgesteld te weten het 'Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2015-2019' (IHP). Hiermee werd de nieuwbouw van schoolgebouwen voor het eerst in een apart beleidsplan gepresenteerd. Op 18 december 2014 heeft de gemeenteraad ingestemd met zowel het IHP als de jaarlijkse investering van € 50 mln. voor vier jaar voor onderwijshuisvesting.¹⁰ De gemeente heeft dus € 200 mln. ter beschikking gesteld (in de vorm van een krediet) voor voorzieningen in de onderwijshuisvesting, zoals de bekostiging van nieuwe scholen en uitbreidingen.

vijftig projecten

De gemeente heeft voor het IHP in samenspraak met de schoolbesturen 144 'aandachtspanden' aangewezen die een kwaliteitsimpuls nodig hebben om kwalitatief goede onderwijspanden te worden of te blijven. Na prioritering van de aandachtspanden is er voor vijftig panden het voornemen om (ver)nieuwbouw te realiseren of een duurzame renovatie uit te voeren. Hiernaast worden er ca. 25 panden afgesloten en zijn er met vier kleine scholen afspraken om op te gaan in andere scholen.¹¹

Uit een verkennend gesprek blijkt dat de top vijftig projecten niet voor vier jaar vastligt.¹² Er zijn namelijk scholen die sluiten of fuseren. Op die wijze blijft deze lijst "in beweging". De inschatting destijds was dat ongeveer vijftig projecten aangepakt kunnen worden met het krediet van € 200 mln. Echter, ook indien er met spoed huisvesting voor een school moet worden gezocht, wordt de benodigde investering betaald vanuit deze € 200 mln. In het beleidsstuk wordt aangegeven dat het daarom mogelijk niet lukt om alle vijftig aanvragen te honoreren.¹³ De gemeenteraad(commissie) wordt tweejaarlijks geïnformeerd over de voortgang van de aanpak van de vijftig aandachtspanden. Dit gebeurde aanvankelijk in een brief van de wethouder met daarin een korte toelichting.¹⁴ In april 2019 is voor het eerst een

⁹ Er is inmiddels een nieuwe Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs Rotterdam 2019 die reeds is geagendeerd voor de raadscommissie. Naar verwachting wordt deze lopende dit onderzoek vastgesteld.

¹⁰ Gemeente Rotterdam, Besluit 'Vaststelling Herzien Versie Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs Rotterdam 2015', 18 december 2014.

¹¹ Gemeente Rotterdam, 'Integraal huisvestingsplan Onderwijs 2015-2019', november 2014, p. 18 t/m 19.

¹² Ambtelijk interview.

¹³ Gemeente Rotterdam, 'Integraal huisvestingsplan Onderwijs 2015-2019', november 2014, p. 17 t/m 20.

¹⁴ Zie bijvoorbeeld: Wethouder Onderwijs, Jeugd en Zorg, brief aan de raadscommissie 'stand van zaken onderwijshuisvesting', 11 maart 2016.

projectmonitor naar de raad verzonden (voor meer informatie zie het kopje projectenmonitor).¹⁵

aanpak

Het college heeft in zijn rapportages aan de raad gespecificeerd op welke wijze de (ver)nieuwbouw/renovatie gaat plaatsvinden. De gemeente werkt met tranches omdat niet alle panden tegelijkertijd aangepakt kunnen worden. De eerste tranche bestaat uit vijftien panden. Om tot de selectie hiervan te komen heeft de gemeente vrijwel geheel de prioritering uit het IHP aangehouden. Bij afwijkingen hebben de betrokken schoolbesturen toestemming gegeven. De tweede tranche bestaat uit vier panden. De gemeente verwachtte in 2018 met de aanbesteding van de bouw van deze gebouwen te kunnen beginnen. Ook wordt aangegeven dat naar verwachting minstens tien à twaalf projecten in de derde tranche opgenomen kunnen worden.¹⁶ Voor zover de rekenkamer kan nagaan is de samenstelling van de derde tranche niet aan de gemeenteraad gepresenteerd. De samenstelling van de vierde tranche is opgenomen in het nieuwe IHP.

projectenmonitor

De gemeente hanteert voor onderwijshuisvesting een overkoepelende projectenmonitor die inzicht geeft in welke fases de nieuwbouwprojecten zich bevinden. De meest recente monitor heeft de peildatum 12 maart 2019 en is op 11 april 2019 door de wethouder Onderwijs, Cultuur en Toerisme naar de gemeenteraad verstuurd. In de begeleidende brief staat dat er 36 scholen in voorbereiding, uitvoering of reeds opgeleverd zijn.¹⁷ Wanneer er gekeken wordt naar de aandachtspanden uit de projectenmonitor IHP/HVP (peildatum 12 maart 2019), dan zijn van deze 49 panden weinig scholen daadwerkelijk gereed.¹⁸ De bouwtijd van scholen bedraagt doorgaans vijf tot zeven jaar. Concreet zijn er drie onderwijspanden opgeleverd, namelijk het Avicenna college, OBS De Tuimelaar (PO) en Melanchthon Kralingen (VO).

2-2-3 Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs Rotterdam (VVHOR) 2015

In de VVHOR 2015 staan de procedures voor het aanvragen van voorzieningen in de huisvesting door schoolbesturen omschreven, alsmede de criteria waaraan de aanvragen moeten voldoen. In de wet is geregeld dat het schoolbestuur het bouwheerschap heeft. In principe draagt de school het financiële risico bij budgetoverschrijding bij nieuwbouw. Scholen moeten kunnen beargumenteren waarom ze het bouwheerschap niet op zich kunnen nemen. Pas wanneer het schoolbestuur dit heeft gedaan, dan kan het bouwheerschap bij de gemeente belegd worden.¹⁹ Er is inmiddels een nieuwe VVHOR 2019, deze is reeds in een (technische) raadscommissie geagendeerd. De nieuwe verordening moet nog door de raad worden vastgesteld. De nieuwe verordening wordt alleen in ons onderzoek betrokken indien deze van toepassing is op de lopende bouwprojecten en in de geselecteerde casussen.

¹⁵ College B&W, brief aan de gemeenteraad afdoening motie 'bedachtzaam omgaan met cultuurhistorie', 18 september 2018.

¹⁶ Burgemeester en wethouders, brief aan raadscommissie 'IHP-projecten', 6 februari 2017.

¹⁷ Wethouder Onderwijs, Cultuur en Toerisme, brief aan de commissie Zorg, Onderwijs, Cultuur en Sport inzake Beantwoording toezegging technische sessie OHV, 11 april 2019.

¹⁸ Er zijn 49 scholen beschreven, maar van één pand is niet vermeld in welke fase deze zich bevindt, namelijk het Poortgebouw/Zuider Gymnasium (VO)

¹⁹ Ambtelijk interview.

2-2-4 Leidraad Bouwprojecten Onderwijs

Omdat het bouwheerschap in principe bij de schoolbesturen ligt, maar de gemeente de bouwkosten van scholen bekostigt, heeft de gemeente een leidraad opgesteld. Dit is de 'Leidraad bouwprojecten onderwijs' van de gemeente Rotterdam, hierin staan de spelregels voor schoolbesturen voor het voorbereiden van bouwprojecten. Deze leidraad geldt voor alle bouwprojecten, zoals nieuwbouw, uitbreiding en aanpassingen boven de € 50.000. In de leidraad staan 3 fases in het project, te weten initiatieffase, realisatiefase en opleverfase. Per fase is een beschrijving van het proces en de vereisten aan de stappen in een proces opgenomen. In de realisatiefase moet het schoolbestuur bijvoorbeeld een functioneel, ruimtelijk en technisch Programma van Eisen opstellen met demarcatielijsten en met de richtlijnen van het Programma Frisse Scholen en Duurzame kwaliteitsrichtlijn huisvesting.²⁰

2-2-5 afwegingskader renovatie/(ver)nieuwbouw

Schoolbesturen en de gemeente gebruiken een afwegingskader om per project vast te stellen welke aanpak (renovatie²¹, vernieuwbouw²² of nieuwbouw) er wordt gehanteerd.²³ Dit leidt per project tot een businesscase op basis van werkelijke kosten. Dit afwegingskader is een intern stuk van de gemeente en de schoolbesturen, dat niet vastgesteld is door de raad.

2-2-6 de Rotterdamse Standaard voor Projectmatig Werken (RSPW)

Sinds 2008 is de Rotterdamse Standaard voor projectmatig werken (RSPW) de methodiek waarmee de gemeente Rotterdam onder meer fysieke projecten uitvoert. De RSPW biedt het kader om projecten te managen en omvat o.a. een afsprakenkader, standaarddocumenten en formats.²⁴

2-2-7 volledige proces

Alle genoemde instrumenten worden ingezet in het totale gemeentelijk proces van nieuwbouw en renovatie van schoolpanden. In figuur 2-1 staat het totale proces visueel weergegeven.

²⁰ Gemeente Rotterdam, 'Leidraad bouwprojecten onderwijs', 1 oktober 2014.

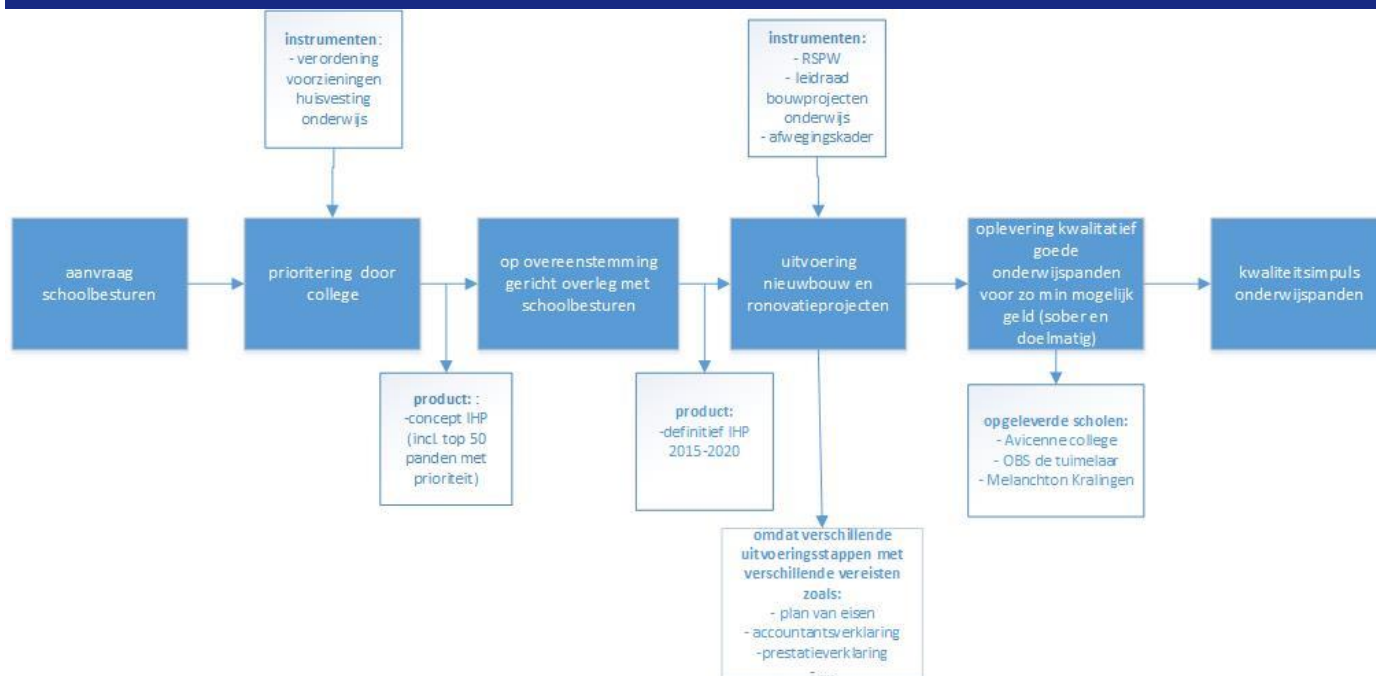
²¹ Renovatie houdt het midden tussen onderhoud en nieuwbouw. De gemeente heeft aangeboden om een bijdrage te leveren van de kosten van de renovatie. In de wet is niet geregeld wat onder renovatie wordt verstaan en wie daarbij wordt geacht wat te betalen.

²² De rekenkamer heeft in een ambtelijk interview vernomen dat bij vernieuwbouw alleen het casco van een gebouw blijft staan. Na vernieuwbouw is een pand zo goed als nieuw.

²³ Wethouder Onderwijs, Jeugd en Zorg, brief aan de raadscommissie 'stand van zaken onderwijshuisvesting', 7 juli 2016.

²⁴ Handleiding RSPW 'Projectmanagement op zijn Rotterdams', september 2015.

figuur 2-1: stroomschema proces van (ver)nieuwbouw of renovatie van schoolgebouwen

bron: RSPW, VVHOR, leidraad onderwijshuisvesting, figuur door Rekenkamer Rotterdam.

2-3 organisatorische context

bestuurlijk

De bestuurlijke verantwoordelijkheid voor scholen ligt bij de wethouder Onderwijs, Cultuur en Toerisme. De wethouder Bouwen, Wonen en Energietransitie gebouwde omgeving is ook betrokken, omdat het de nieuwbouw van scholen betreft.

ambtelijk

Ambtelijk is de afdeling Jeugd en Onderwijs binnen het cluster Maatschappelijke Ontwikkeling (MO) betrokken. Zij is ook verantwoordelijk voor het opstellen van de (integrale) onderwijshuisvestingsplannen. Binnen het cluster Stedelijke Ontwikkeling (SO) is de afdeling Vastgoed betrokken. SO en MO werken samen in een zogenaamde Uitvoeringsteam OHV. Dit team bestaat sinds 2017 en is belast met onderwijshuisvesting.²⁵

2-4 financiële context

In de concernbegroting staan de financiële kaders voor onderwijshuisvesting beschreven. Zoals eerder vermeld is in het IHP (2015-2019) een bedrag van € 200 mln. aan investeringen in onderwijshuisvesting opgenomen. Voor vijftig 'prioriteitspanden' heeft de gemeente het voornemen te slopen en nieuwbouw te realiseren of een duurzame renovatie uit te voeren. De gemeente ging hierbij uit van € 1.800 per vierkante meter. Dit bedrag is geen normbedrag, maar is destijds opgenomen als een geschat gemiddelde van de kosten van renovatie en nieuwbouw, gebaseerd op prijspeil 2014. Op basis van deze schatting kwam de gemeente tot de kosten van € 180

²⁵ Ambtelijk interview.

tot € 216 mln. Ook indien er met spoed huisvesting voor een school moet worden gezocht, wordt de benodigde investering betaald vanuit deze € 200 mln. Deze € 200 mln. dekt daarom zeker niet alle aandachtspanden.²⁶ Inmiddels is de nieuwe VVHOR 2019 bijna vastgesteld. In deze verordening wordt uitgegaan van normbedragen die veel hoger zijn na aanpassing naar prijspeil 2019.

Voor de uitvoering van het IHP is krediet beschikbaar gekomen, welke gefinancierd wordt door kapitaalslasten. Op het moment van oplevering worden de stichtingskosten geactiveerd en leidt dit tot kapitaalslasten (rente en aflossing). Deze kapitaalslasten worden doorgerekend in de collectieve huurovereenkomst. De gemeente heeft jaarlijkse een budget van ca. € 66,5 mln. Van dit bedrag betaalt MO onder andere de collectieve huur aan het cluster SO en de eerste inrichting van de onderwijspanden.

²⁶ Ambtelijk interview.

3 afbakening, doel- en vraagstelling

3-1 afbakening

Dit onderzoek zal geen uitputtend onderzoek zijn naar alle aandachtspanden en de gehele beleidsuitvoering. De rekenkamer beperkt zich tot zes casussen waarbij wordt ingezoomd in het huisvestingsproces. Met dit proces wordt bedoeld: het gehele proces van besluitvorming, planning en het daadwerkelijk bouwen of renoveren van onderwijspanden. Door deze afbakening kan de rekenkamer de diepte in gaan per casus en kan er een beeld worden verkregen van de praktijk achter het beleid.

Zoals in de aanleiding vermeld staat, is het huisvestingsproces van 'Het Open Venster' reeds onderzocht. De rekenkamer zal deze casus daarom niet nader onderzoeken maar de uitkomsten van dit onderzoek worden wel benut voor dit onderzoek. Voor dit onderzoek zijn zes casussen geselecteerd met variatie op de volgende criteria:²⁷

- schoolbestuur;
- type onderwijs (PO/VO);
- soort investering;
- bouwheerschap (gemeente of schoolbestuur);
- stadsdeel en wijk (geografische spreiding binnen de gemeente);
- projectfase en actueel OHV-budget (grootte van het bedrag).

Op basis hiervan zijn de volgende casussen geselecteerd (zie tabel 3-1).

tabel 3-1: overzicht geselecteerde scholen

school (bestuur)	soort investering	bouwheer	stadsdeel en wijk	projectfase	Budget t.l.v. het OHV t/m 31 jan 2019
middelbare school: Avicenna college (SIVOR)	Sloop/ nieuwbouw	SIVOR	Feyenoord: Vreewijk	Gereed	€ 12.700.000
middelbare school: praktijkcollege Zuidwijk (LMC)	Nieuwbouw	Gemeente	Charlois: Oud-Charlois	Realisatiefase	€ 9.219.800
basisschool: Nicolaasschool (RVKO)	sloop/nieuw bouw en renovatie	RVKO	Delfshaven	Initiatiefase	€ 7.629.150
basisschool: Eduard van Beinum (BOOR)	Renovatie	BOOR	Hillegersberg-Schiebroek: Molenlaankwartier	Initiatiefase	€ 2.626.875
speciaal onderwijs: Mytyl school De Brug Tytylschool (BOOR)	Sloop/ nieuwbouw	Gemeente	Hillegersberg-Schiebroek: Molenlaankwartier	Definitiefase	€ 27.687.640

²⁷ De selectie heeft plaatsgevonden aan de hand van de projectenmonitor IHP/HVP van 12 maart 2019.

basisschool: Schreudercollege (Horizon)	Renovatie + uitbreiding	Horizon	Kralingen-Crooswijk: Kralingen-West	Definitiefase	€ 3.062.958
--	----------------------------	---------	--	---------------	-------------

3-2 doel- en vraagstelling

De doelstelling van dit onderzoek is te beoordelen in welke mate de gemeente erin slaagt om zorg te dragen voor de nieuwbouw/renovatie van scholen.

De centrale onderzoeksvraag luidt als volgt:

In hoeverre slaagt de gemeente erin om zorg te dragen voor de nieuwbouw/renovatie van scholen?

De volgende deelvragen zullen worden beantwoord aan de hand van elk van de geselecteerde casus:

- 1 Hoe is in de geselecteerde casussen het huisvestingsproces tot nu toe verlopen?
- 2 In hoeverre heeft de projectcontrole binnen de casussen gewerkt?; zijn de processen conform beleid, budget en planning verlopen?
- 3 Wat zijn de oorzaken voor eventuele afwijkingen in het proces van het beleid, budget en planning en wat zijn hiervoor de verklaringen?
- 4 Hoe hebben de betrokkenen de interne samenwerking (binnen de gemeente) en de externe samenwerking (met partijen buiten de gemeente) ervaren?

4 onderzoeksaanpak en normenkader

4-1 onderzoeksaanpak

Hieronder wordt toegelicht welke onderzoeksmethoden en bronnen de rekenkamer voor de beantwoording van de onderzoeksvragen zal gebruiken en welke normen de rekenkamer hierbij hanteert.

documentenstudie

Onderzoek naar relevante documenten en dossiers in het kader van onderwijshuisvesting zoals:

- beleidsvisies, nota's en interne ambtelijke notities;
- agendaposten en -verslagen van college, directies etc.;
- verslagen van de overleggen tussen de gemeente en schoolbesturen;
- interne rapporten en evaluaties;
- aanvragen voor nieuwbouw/renovatie van scholen;
- bouwplannen, bouwdoossiers, projectmonitoren en kostenoverzichten.

interviews

Het ligt in de verwachting dat de volgende personen worden geïnterviewd:

- de verantwoordelijke wethouder(s);
- de betreffende ambtenaren, betrokken bij beleid en uitvoering;
- de betrokken functionarissen bij de scholen;
- eventueel andere betrokkenen en/of deskundigen op het beleidsterrein.

schouwen

De rekenkamer verricht ook, indien van toepassing, een schouw op de nieuwe gebouwen. Op deze wijze wordt gekeken in hoeverre de plannen op papier ook in de praktijk zijn uitgevoerd. Om ook de bouwtechnische aspecten nader te toetsen zal de rekenkamer een expert inhuren.

focusgroep

Omdat in het onderzoek een beperkt aantal casussen wordt behandeld zal de rekenkamer een focusgroep benutten om te toetsen of de knelpunten die geconstateerd worden breder gedragen worden of dat in de casussen alleen uitzonderlijke situaties zijn aangetroffen. Mogelijke deelnemers aan de focusgroep zijn de betrokken experts vanuit de gemeente, schoolbesturen en experts uit het veld zoals functionarissen van de VNG, de VO-raad en de PO-raad. De VNG publiceert namelijk onder andere model verordeningen voor onderwijshuisvesting, houdt enquêtes onder gemeenten over de ervaringen met onderwijshuisvesting en heeft op deze wijze een brede kennis opgebouwd over onderwijshuisvesting bij gemeenten.

4-2 normen

Deelvragen 1,3 en 4 zijn beschrijvende vragen. Dit betekent dat alleen voor de tweede deelvraag, te weten: *“In hoeverre heeft de projectcontrole binnen de casussen gewerkt?; zijn de processen conform beleid, budget en planning verlopen?”* normen worden gehanteerd. Dit betreffen de volgende normen:

- Er wordt door de gemeente en de schoolbesturen gewerkt conform de regels gebaseerd op de instrumenten zoals benoemd in paragraaf 2-2 (RSPW ; Verordening uit 2015; Leidraad Bouwprojecten Onderwijs; Afwegingskader).
- De projecten zijn voorzien van een budget en planning.

- Er wordt op adequate wijze verantwoording afgelegd over de besteding van de gemeentelijke middelen inzake onderwijshuisvesting door de betrokken groepen.
- Er wordt op de adequate wijze verantwoording afgelegd over de voortgang van de projecten en eventuele afwijkingen van de planning.

Wanneer hiervoor aanleiding is, zullen normen in de loop van het onderzoek aangepast en/of aangevuld worden.

5 privacy

In dit onderzoek worden geen persoonsgegevens verwerkt, anders dan gegevens van medewerkers van de gemeente en organisaties zonder welke de rekenkamer het onderzoek niet zou kunnen uitvoeren. De gegevens van deze medewerkers zullen beperkt zijn tot hun naam, functie en zakelijke contactgegevens en conform de bepalingen van de AVG en het daarop gebaseerde privacybeleid van de rekenkamer (zie verschillende documenten op www.rekenkamer.rotterdam.nl) verwerkt worden. In het onderzoek worden naar verwachting geen bijzondere persoonsgegevens verwerkt.

6 organisatie en planning

6-1 organisatie

Het onderzoek zal worden uitgevoerd door een onderzoeksteam van de rekenkamer bestaande uit:

- mevrouw Yiman Fung (projectleider);
- mevrouw Milou Giesen;
- mevrouw Ikram Taouanza;
- externe inhuur.

6-2 planning

De voorbereiding van dit onderzoek is in februari 2019 reeds gestart met verkennende gesprekken met ambtenaren. De daadwerkelijke uitvoering van het onderzoek start in juli 2019. De bevindingen uit het onderzoek worden in een conceptnota van bevindingen vastgelegd. De rekenkamer stelt de gemeente in de gelegenheid op deze bevindingen te reageren door de concept nota van bevindingen voor ambtelijk wederhoor aan te bieden. Na verwerking van de ambtelijke reactie stelt de rekenkamer een bestuurlijke nota op. Daarin presenteert de rekenkamer de conclusies en aanbevelingen die volgen uit het onderzoek. De bestuurlijke nota zal, met de nota van bevindingen als bijlage voor wederhoor aan het college van B en W worden voorgelegd. De reactie van het college van B en W wordt samen met het nawoord van de rekenkamer in het definitieve rapport opgenomen. Afronding en publicatie van het onderzoek is voorzien voor zomer 2020.